

KIRSAL ALANDA ÖĞRETMEN OLMAK: SINIF ÖĞRETMENLERİNİN BAKIŞ AÇISI*

*Hüseyin ANILAN***

*Zeynep KILIÇ****

*Zülfiye Melis DEMİR*****

ÖZET

Kırsal alanlardaki olumsuzlukları giderebilmek, kırsal alanlarda yaşayan bireylerin de tıpkı kentlerde yaşayan bireyler gibi bireysel, sosyal ve mesleki yaşam becerileri kazanabilmeleri, kırsal alanlarda yürütülen eğitim öğretim hizmetlerinin niteliğine ve eğitim sisteminin parçası olan öğretmenlere bağlıdır. Bu bağlamda kırsalda görev yapan sınıf öğretmenlerin deneyimlerinin, yaşadıklarının ve karşılaştıkları sorunlarının belirlenmesi ve buna dönük çözümler üretilmesi, kırsalda sürdürülen eğitim öğretime katkı sağlayacağı gibi kırsal alandaki eğitimin nasıl olması gerektiği konusunda da paydaşlara mesaj vermesi açısından önemlidir. Bu çalışmada kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşadıklarının, yaşam deneyimlerinin ve karşılaştıkları sorunlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik yaklaşımdan yararlanılmıştır. Fenomenoloji, katılımcıların deneyimlerini nasıl anlamlandırdıkları ve yorumladıklarını, yine katılımcıların algı ve açıklamalarına dayalı olarak, anlamaya çalışan nitel bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme türlerinden ölçüt örnekleme ile seçilmiştir. Bu çalışmada katılımcıların araştırmaya gönüllü olması ve katılımcıların kırsal alanda en az bir yıl süre ile görev yapması olmak üzere iki temel ölçüt belirlenmiştir. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmış ve betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerin kırsal alana uyum sağlamak için yaşadıkları yerlerde ev ziyaretleri yaptıkları ve özel günlere (düğün, nişan vb.) katıldıkları görülmektedir. Öğretmenlerin sınıfların kalabalık olması, materyal ve teknoloji yoksunluğu, öğretim programlarının kırsal alanın özelliklerini dikkate almaması, velilerin ilgisizliği ve eğitim seviyelerin düşük olması, öğrencilerin derslere karşı ilgisizliği gibi nedenlerden

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir. Makale 29-31 Mayıs 2014 tarihleri arasında gerçekleşen 13. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu'nda sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

** Yrd. Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü, El-mek: anilan.huseyin@gmail.com

*** Arş. Gör. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği, El-mek: zeyno-dev@hotmail.com

**** Arş. Gör. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, sınıf Öğretmenliği, El-mek: zmelisdemir@gmail.com

kaynaklanan sorunlar yaşadıkları görülmektedir. Ayrıca öğretmenler bireysel olarak konaklama ve şehre ulaşım gibi konularda da sıkıntı yaşamaktadırlar.

Anahtar Kelimeler: Kırsal alan, kırsal alanda eğitim ve sınıf öğretmeni

BECOME TEACHERS IN RURAL AREAS: PERSPECTIVE OF CLASSROOM TEACHERS

ABSTRACT

To eliminate the negative impacts in rural areas, for gaining rural people individual, social and vocational life skills as the urban people are related with the quality of the education and the teacher who is the part of the education system. In this context, it is important that the experiment of the primary school teacher' experience, the things they live and the problems that they become face to face and produce solutions for that problems will contribute to continuing education in rural area and give a message to the stakeholders. In this study it is aimed to identify the primary school teachers lives, experiences and the problems that they live in rural areas. In this study it is used phenomenology approach which is one of the qualitative research methods. Phenomenology is a qualitative research approach which based on the perception and description of participants, trying to understand how participants make sense of and interpret the experiences. The participants were selected by purposeful sampling criteria of the sampling type. The participants selected by two basic criterions. These are being voluntary and having work experience in rural area at least one year. The research data were collected by semi-structured interviews and were analyzed by descriptive analysis technique. According to research findings it is shown that teachers who work in rural area are adopted the situations by visiting homes, and participating weddings, engagements, etc. It is shown that teachers have problems with crowded classrooms, lack of materials and technology, the curriculum' not taking care about rural area characteristic, low level of parents' interest and education, students' indifference to the course. Teachers also have problems with accommodation and transportation to the city center.

STRUCTURED ABSTRACT

Classroom teachers constitute a professional group implementing the government's education policy and undertaking further education responsibility after the family by affecting this policy with practice results. Classroom teachers are required to practice their professions where they are appointed by the government in order to fulfil such a responsibility. Rural areas are one of the places where classroom teachers work. Rural areas are defined as settlements with 20.000 population and less than this (DTP, 2006). But in Eight Five-Year Development Plan Rural Development Specialization Commission

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Report (2000: 16), rural areas represent the spatial size formed by numerical size of individuals do not benefit sufficiently from all kinds of social security (job opportunities, insurance, pension, education, health and cultural events) within 81 provinces including the cities, towns, villages and hamlets that are outside the metropolitan areas.

Considering the definitions of rural area, it can be seen that rural area is defined using terms such as physical size, population density, and geographical distributions. The characteristic of rural areas are sparse settlement in physically small space, less alternatives (less or no health care services, less places to do shopping, etc.), less population density and economy based on agriculture (Monk, 2007:168). Therefore, it can be said that the way of life in rural areas are different from the way of life in urban areas.

Reflections of living in rural areas can be also seen on education due to being different from the life styles in urban ones. In this context, Horner (1995: 20) stated the weaknesses of education in rural areas as teachers are the only expert, they have to prepare more for different classes, professional development of teachers is limited by budget and distance, and rural areas are damaged by economic decline. Furthermore, it is observed that education levels are low in rural areas and enrolment rate of girls remains low (DPT, 2006).

It is need to eliminate the negativity in rural areas and minimize the differences between rural and urban ones. In order to get basic social and vocational life skills and balanced development between rural and urban ones for also individuals living in rural areas, it depends on education system which is expected to be functional and successful in rural areas like in urban areas and teachers who are part of the education. In this context, it is essential to give information to relevant stakeholders on how education should be in rural areas in terms of identification of problems that teachers working in rural areas encountered. Thus the aim of this study is to identify the problems which they encountered and lives of classroom teachers working in rural areas.

In this study, the phenomenological approach which is one of the qualitative methods was used to aim to identify the things that teachers face in their lives, their life experiences and the problems that they encounter.

Phenomenology focuses on phenomena that we aware but we don't have an in-depth and detailed understanding. These phenomena can be cases, experiences, perceptions, trends, concepts and situations in the world we live (Yıldırım and Şimşek, 2011: 72). In phenomenology research, experiences of participants and how they make sense of their experiences are tried to become understandable again with their explanations (Richards and Morse, 2007; Cited: Anagün and Ersoy, 2013: 389). In this study, phenomenon is "being a classroom teacher phenomenon". In the study, the phenomenological approach which is one of the qualitative methods was used because being a classroom teacher phenomenon was analysed thoroughly by interviewing with teachers working in rural areas about their experiences with this phenomenon. In the study, purposeful sampling method was used. By enabling to study cases considered to include rich information,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

purposeful sampling methods can be useful for discovery and explanation of phenomena and cases. In this study, criterion sampling which is one of the purposeful sampling methods was used. In criterion sampling, one of the purposeful sampling methods, basic concept is to study the cases that meet a set of predetermined criteria. In this study, two basic criteria, including to be volunteer to serve the research and work at least one year in rural areas, were taken into account. A total of 25 classroom teachers, including 16 women and 9 men, participated in the survey. Data were collected by means of semi-structured in this study conducted in order to determine experiences of teachers working in rural areas. Primarily within the scope of research, by reviewing the literature, interview form which includes interview questions were prepared. In phase of developing interview questions, by getting expert opinions, it was tried to be suitable for research purposes. The questions in the interview form are as in the followings:

1. What are your thoughts about being a teacher in a rural area?
2. What did you feel when you heard you were appointed here, that is, the place identified as the rural area?
3. Did you some information related to this place before coming here?

If so, in which way did you get these?

4. What did you do first when you came here?
5. How did you adapt to life here?
6. What kind of problems did you face as a classroom teacher here?

What are the problems that you face about teaching-learning process?

7. How do you connect with the parents of your students?

In order to determine functionality of the questions in the interview form, it was held a preliminary interview with a classroom teacher. Interviews that were carried out as pre-trial interviews were excluded from the study. After the preliminary interviews and making the questions clear, interviews were held in the appointed time and place earlier with the classroom teachers working in the rural areas. These interviews lasted between 20 and 30 minutes. Descriptive analysis technique was used in order to analyse the study data. After analysing them, it was decided to use interview questions as data analysis framework. Themes were created in line with interview questions. Answers of teachers to each interview question were written under the themes and interview coding key was created. So as to determine the consistency of markings done on interview coding keys by researchers and experts, each answer given each question were controlled and they marked as “Agreement” or “Disagreement”. When they marked the question about the researcher and expert same, it was accepted as “Agreement” between the experts. When they marked different alternatives, this was accepted as “Disagreement” and the alternative marked by the researcher was selected. To ensure the validity and reliability, Miles and Huberman (1994) reliability formula,

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

$P(\text{Reconciliation percentage}) = \frac{Na(\text{Agreement})}{Na(\text{Agreement}) + Nd(\text{Disagreement})} \times 100$, was used. Alignment between assessments of experts and researchers was 90%. The consistency of the study was provided by participants' confirmation. Raw data obtained by transferring interviews of researcher into computer were read by the participants during the interview and they were confirmed that they were the same data as in the interview. In this study, it aims to determine lives, life experiences of classroom teachers and the problems that they faced in rural areas and following results have been obtained

- Classroom teachers participating in the survey stated that being a classroom teacher in a rural area raised their awareness, provided them different experience and it was difficult for them but good.

- It was seen that classroom teachers working in rural areas visited their neighbours in order to adapt to rural areas and went to special occasions (weddings, engagements, etc.), communicated with villagers and had any prejudice about them, made some observations about village life and got preliminary information.

- Classroom teachers stated that they experienced some difficulties during the teaching-learning process such as overcrowded classes, lack of materials and technological tools, disinterest of students to the classes, having not proper curriculum for rural areas and difficulty in accessing to communication tools in a village.

- Classrooms teachers stated that they faced with difficulties about parents such as low economic and education status of parents, their indifference to school, ignoring the teachers and no contribution to education process.

- Classrooms teachers said that they experienced difficulties with regard to students such as no attendance to classes, not having self-care skills, not having proper clothes for school, living in a limited area and foreign language problems

- Classroom teachers mentioned that they faced difficulties regarding to rural areas such as transportation, communication and no social life.

- It was seen that classroom teachers found solutions for the problems that they faced such as acquiring materials for their classes and students, using variety of class activities to interest their students to their classes, contacting with parents and students, enabling students to have self-care skills.

Key Words: Rural area, education in rural area, primary school teachers

Giriş

Sınıf öğretmenleri, devletin eğitim politikasını uygulayan, uygulama sonuçları ile bu politikayı etkileyerek bireylerin aileden sonraki eğitim sorumluluğunu üstlenen bir meslek grubunu oluşturmaktadırlar. Sınıf öğretmenlerin böyle bir sorumluluğu yerine getirebilmeleri için, mesleklerini devletin belirttiği yerlerde yapmaları gerekmektedir. Sınıf öğretmenlerin mesleklerini

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

yaptığı yerlerden birisi de kırsal alanlardır. Kırsal alanlar nüfusun 20.00 ve daha az olan yerleşim yerleri olarak tanımlanmaktadır. (DTP, 2006) Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu'nda (2000: 16) ise kırsal alan; 81'e çıkarılan il sayısı dahilinde, metropolitan yerleşimler dışında yer alan illeri kapsayan, ilçe, köy ve mezralarda her türlü sosyal güvenceden (iş olanakları, sigorta, emeklilik, eğitim, sağlık ve kültürel etkinlikler) yeterince yararlanamayan bireylerin sayısal çoğunluğu oluşturduğu mekansal büyüklüğü ifade etmektedir. Ancak Parsons (1996: 2) kırsal alanı, ekonomik, coğrafi, fiziksel ve sosyal olarak yaşamlarını kısıtlayan dezavantajlardan etkilenen bireylerin yaşadığı yer olarak tanımlamıştır. Webster ve Fisher (2000: 340) göre kırsal alanın belirleyici etmeni bireylere ve hizmetlere erişim olanağıdır.

Kırsal alan tanımlarına bakıldığında kırsal alanın, fiziksel olarak büyüklük, nüfus yoğunluğu, coğrafi dağılımlar gibi kavramlar kullanılarak tanımlandığı görülmektedir. Kırsal alanın özellikleri; fiziksel olarak küçük bir alanda seyrek yerleşim, seçeneklerin az olması (örneğin sağlık hizmetlerinin az ya da hiç olmaması, alış-veriş yapacak yerlerin az olması, gibi), nüfus yoğunluğunun az olması ve ekonominin tarıma dayalı olmasıdır (Monk, 2007: 168). Dolayısıyla kırsal alandaki yaşam biçimleri ile kentsel alandaki yaşam biçimlerinin farklı olduğu söylenebilir. Kırsal alandaki yaşam biçiminin özellikleri şöyledir (Kalkınma Planı Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu, 2000: 2-4):

- Kırsal alanda yaşam ortamı ve ekonomik etkinlikle, önemli ölçüde doğal üretim kaynaklarının kullanım ve değerlendirilmesine bağlıdır.
- Ekonomik toplumsal kültürel gelişme süreci, göreceli olarak gecikmeli olduğu bir alan söz konusudur.
- Gelenek ve törelerin, yaşam biçimini ve kurallarını etkileme gücü fazladır.
- Yaşam biçimi ve tüketim kalıbı, görece gelenekseldir.
- İnsan ilişkilerinde yüz yüzelik yaygındır.

Kırsal alanda yaşam, kentsel alanlardaki yaşam biçimlerinin farklı olması, kırsal alandaki eğitime de yansımaktadır. Bu bağlamda, Horn (1995: 20) kırsal alandaki eğitimin zayıf yönlerini, öğretmenlerin tek uzman olmaları, farklı dersler için daha fazla hazırlık yapmaları, öğretmenlerin profesyonel gelişimleri bütçe ve uzaklıkla sınırlı olması ve kırsal alanların ekonomisinin düşüş ile zarar görmesi biçiminde ifade etmiştir. Ayrıca kırsal alanlarda eğitim seviyesinin düşük olduğu, kız çocuklarının okullaşma oranının düşük kaldığı görülmektedir (DPT, 2006).

Kırsal alanlardaki olumsuzlukların giderilebilmesi ve kentsel alanlar arasındaki farklılıkların en aza indirilmesi gerekir. Kırsal alanlarda yaşayan bireylerin de tıpkı kentlerde yaşayan bireyler gibi temel sosyal ve mesleki yaşam becerileri kazanabilmeleri, kentsel alan ve kırsal alandaki gelişmenin dengeli bir biçimde olabilmesi için kırsal alanlarda da eğitim sisteminin işlevsel ve başarılı olmasına ve eğitim sisteminin parçası olan öğretmenlere bağlıdır. Öğretmenler, öğrenme ortamının düzenleyerek, kazanımlara yönelik etkinlikler hazırlayarak, ders araç-gereçlerini, kazanımlara uygun öğretim yöntem ve tekniklerini belirleyerek ve tamamlayıcı değerlendirme araçlarını seçerek öğrencilerin kişisel gelişimine ve akademik başarılarına katkı sağlar (Aslan, 2013). Bu kapsamda sınıf öğretmenlerin kendilerine verilen görev, sorumluluk ve öğretmenlik rollerini yerlerine getirebilmeleri için öğretmenlik görevini yerine getirdikleri yerleşim birimleri de önemlidir. Bu anlamda kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerin deneyimlerini, karşılaştıkları sorunlarının belirlenmesi kırsal alanda eğitimin nasıl olması gerektiği konusunda ilgili paydaşlara bilgi vermesi açısından önemlidir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı da kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşantılarını ve karşılaştıkları sorunların belirlenmesidir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Yöntem

Kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşadıklarının, yaşam deneyimlerinin ve karşılaştıkları sorunlarının belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik (olgubilim) yaklaşımından yararlanılmıştır.

Nitel araştırma, bireylerin ya da grupların bireysel ya da sosyal olarak algıladıkları problemleri anlamaya ve keşfetmeye yöneliktir (Creswell, 2009: 4). Nitel araştırma, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmalar olarak tanımlanır ve nitel araştırmalarda gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemleri kullanılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39). Araştırmada, kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kırsal alanda öğretmen olma deneyimlerini, yaşadıklarını ve karşılaştıkları sorunları belirlenmesini ve bu süreçte öğretmen görüşlerin derinlemesine incelemesi yapıldığı için nitel yaklaşım kullanılmıştır. Nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenolojiden (olgubilim) yararlanılmıştır.

Fenomenoloji (olgubilim), farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanır. Bu olgular yaşadığımız dünyada olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 72). Fenomenoloji araştırmalarında katılımcıların deneyimlerini, yaşadıkları nasıl anlamlandırdıkları yine onların açıklamalarıyla anlaşılmaya çalışılır (Richards ve Morse, 2007; Akt. Anagün ve Ersoy, 2013: 389). Bu çalışmada olgu, “kırsal alanda sınıf öğretmeni olma” olgusudur. Araştırmada kırsal alanda sınıf öğretmeni olma olgusu, kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin bu olgu ile ilgili deneyimlerini, yaşadıklarını onlarla görüşme yapılarak derinlemesine incelendiği için nitel araştırma yaklaşımlarından fenomenoloji (olgubilim) yaklaşımı kullanılmıştır.

Katılımcılar

Nitel araştırmalarda örneklem sayısı araştırmacının ne öğrenmek istediğine, araştırmacının amacına, neyin güvenilir ve kullanışlı olduğuna ve sahip olunan zaman ve kaynaklarda neler yapılabileceğine bağlıdır (Patton, 2002: 244). Bu nedenle araştırma yapılacak okullar ve araştırmaya katılacak sınıf öğretmenleri seçilirken bu özellikler göz önüne alınmalıdır. Bu nedenle araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemleri zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vererek pek çok durumda, olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yararlı olur. (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 107). Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örneklemede temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 112). Bu çalışmada katılımcıların belirlenmesinde katılımcıların araştırmaya gönüllü olması ve katılımcıların kırsal alanda en az bir yıl süre ile görev yapması olmak üzere iki temel ölçüt dikkate alınmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri çizelge 1’de gösterilmiştir.

Çizelge 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin özellikleri

Öğretmenler	Cinsiyet	Kıdem	Mezun olduğu okul türü
Ö1	K	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö2	K	4	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö3	E	2	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö4	E	2	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö5	K	5	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö6	K	2	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö7	E	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö8	K	8	Lisans (Eğitim Fakültesi)

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Ö9	E	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö10	K	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö11	K	4	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö12	E	2	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö13	E	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö14	K	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö15	K	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö16	K	5	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö17	K	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö18	K	3	Yüksek Lisans (Eğitim Bilimleri)
Ö19	E	6	Yüksek Lisans (Eğitim Bilimleri)
Ö20	K	3	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö21	K	4	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö22	K	4	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö23	E	4	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö24	E	4	Lisans (Eğitim Fakültesi)
Ö25	K	2	Lisans (Eğitim Fakültesi)

Çizelge 1’de görüldüğü gibi araştırmaya kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinden 16 kadın ve 9 erkek olmak üzere toplam 25 sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinden 2’si yüksek lisans mezunu diğerleri eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği lisans mezunlarıdır. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinden 5’i 2 yıllık, 10’u 3 yıllık, 6’sı 4 yıllık, 1’i 6 yıllık, 2’si 5 yıllık ve 1’i 8 yıllık kıdemlere sahiptir. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kıdem yıllarının az olması araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin lisans programlarından mezun olur olmaz kırsal alana atanmaları ile ilgili olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerinin belirlemeye yönelik yapılan bu araştırmada veriler yarı yapılandırılmış görüşme yolu ile toplanmıştır. Görüşme, iki ya da daha fazla bireyin, belli amaçla, birinin diğerine doğrudan bilgi aktardığı, sözel ve sözel olmayan iletişim araç ve tekniklerini kullanarak, sohbet havasında yapılan etkileşimdir (Bogdan & Biklen, 2006: 103). Görüşme tekniği ile derinlemesine ve zengin bilgi edinilir (McMillian, 2004: 167).

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı görüşme formu olarak adlandırılan konu ile ilgili soruların yer aldığı bir listeye sahiptir. Araştırmacı, görüşmeciye görüşme formunda yer alan soruları sırayla sorar. Ancak görüşmecinin verdiği yanıtlar doğrultusunda görüşmeciye ek sorular sorabilir. Eğer görüşmeci belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacı belli bir esnekliğe sahip olduğu için görüşme sorularının hangi sırayla, nasıl sorulacağı konusunda rahattır (Türnüklü, 2000: 547).

Araştırma kapsamında öncelikle alan yazın taranarak görüşme soruların yer aldığı görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formunu geliştirilme aşamasında uzman görüşleri alınarak görüşme formunun araştırma amaçlarına uygun olmasına çalışılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular aşağıdaki gibidir:

1. Kırsal alanda sınıf öğretmeni olma ile ilgili düşünceleriniz nelerdir?
2. Buraya yani kırsal alan olarak tanımlanan yere atandığınızı duyduğunuzda neler hissettiniz?

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

3. Buraya gelmeden önce buraya ilişkin bilgiler edindiniz mi?
Edindiyseniz hangi yollarla bilgi edindiniz?
4. Buraya geldiğinizde ilk olarak neler yaptınız?
5. Buradaki yaşama nasıl uyum sağladınız?
6. Sınıf öğretmeni olarak burada ne gibi sorunlarla karşılaştınız?
Öğretme-öğrenme süreci ile ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir?
7. Öğrenci velilerinizle nasıl iletişime geçiyorsunuz?
8. Karşılaştığınız sorunlara ilişkin nasıl çözümler ürettiniz?
Sorunları çözmek için neler yaptınız?
9. Bu konu ile ilgili başka eklemek istediğiniz bir şey var mı ?

Görüşme formunda yer alan soruların işlevselliğini belirlemek için bir sınıf öğretmeni ile ön görüşme yapılmıştır. Ön deneme amacıyla gerçekleştirilen görüşmeler, araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Ön görüşme yapıp görüşme soruların anlaşılır ve açık olduğu belirlendikten sonra kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenleri ile önceden randevu alınarak belirtilen yer ve saatlerde görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu görüşmeler 20 ile 30 dakika arası sürmüştür.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma verilerinin çözümlemesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analizde, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Görüşülen ya da gözlenen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224). Araştırmada, her bir soruya verilen yanıtların dökümü yapılmıştır. Elde edilen bulgular sayısallaştırılmış, daha sonra yorumlanmıştır.

Bu araştırmada, verilerin dökümünden sonra, veri analiz çerçevesi olarak görüşme sorularının kullanılmasına karar verilmiştir. Görüşme sorularına paralel olarak temalar oluşturulmuştur. Her bir görüşme sorusuna ait öğretmenlerin yanıtları, oluşturulan temaların altına yazılıp görüşme kodlama anahtarı oluşturulmuştur. Görüşme kodlama anahtarında, görüşme yapılan öğretmenlerin tümünün görüşlerini yansıtan temaların ilgili sorular altında seçenek olarak sıralanmasından sonra yanıt seçeneklerinin güvenilirliğini belirlemek için üçer adet öğretmen görüşme dökümü yansız atama yöntemiyle seçilmiştir. Seçilen üç adet öğretmen görüşme kodlama anahtarı çoğaltılarak alandan bir uzmana verilmiştir. Araştırmacı ve uzman, birbirlerinden bağımsız olarak görüşme döküm formlarını ve görüşme kodlama anahtarının işaretlenmesi, görüşme yapılan öğretmen görüşüne uygun bulunan seçeneğin ilgili görüşme kodlama anahtarına işaretlenmesi biçiminde yapılmıştır.

Araştırmacı ve uzmanın görüşme kodlama anahtarlarına yaptıkları işaretlemelerin tutarlılığını belirlemek amacıyla her sorunun yanıtı tek tek kontrol edilerek uzmanlar arası “Görüş birliği” ya da “Görüş Ayrılığı” biçiminde işaretlemeler yapılmıştır. Araştırmacı ve uzman ilgili soruda aynı yanıt seçeneğini işaretlemişse uzmanlar arası “Görüş Birliği” kabul edilmiştir. Araştırmacı ve uzman ilgili soruda farklı yanıt seçenekleri işaretlemişlerse bu durum “Görüş Ayrılığı” olarak kabul edilmiş ve araştırmacının işaretlediği seçenek temel alınmıştır. Geçerlik ve güvenilirliği sağlamak için Miles ve Huberman’ın (1994) güvenilirlik formülü $P(\text{Uzlaşma yüzdesi}) = \frac{Na(\text{Görüş Birliği})}{Na(\text{Görüş Birliği}) + Nd(\text{Görüş Ayrılığı})} \times 100$ kullanılarak hesaplanmıştır. Uzmanların ve araştırmacının değerlendirmeleri arasındaki uyumun % 90 olduğu tespit edilmiştir. Araştırmanın tutarlılığı katılımcı teyidi ile sağlanmıştır. Araştırmacının görüşmeleri bilgisayar ortamına aktararak elde ettiği ham veriler tekrar katılımcılara okutulurak

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

görüşme sırasında görüşlerin bu ham verilerdeki görüşler olduğuna ilişkin katılımcılardan teyit alınmıştır.

Bulgular

Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin deneyimlerini, karşılaştıkları sorunları belirlemeye yönelik yapılan bu araştırmada verilerden elde edilen bulgular şekiller biçiminde gösterilmiş ve doğrudan öğretmen alıntılarına yer verilmiştir. Şekillerin içindeki sayılar frekansı belirtmektedir.

Şekil 1. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kırsal alanda öğretmen olma ile ilgili genel düşünceleri

Şekil 1’de görüldüğü gibi, araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, kırsal alanda öğretmen olma ile ilgili 14’ü farklı deneyim olduğunu, 8’i kendilerine farkındalık sağladığını ve 3’ü zor ama güzel olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden Ö24 “Şehirde büyümüş birisi olarak buraya ilk geldiğimde çok üzülmuştüm. Ama farklı şeyler öğrendim. Soba yakmayı bilmiyordum öğrendim. Benim için farklı deneyimler oldu.”, Ö17 “İnek nasıl sağılır, nasıl yoğurt yapılır mı daha önce yapmadığım şeyleri burada denedim.” ve Ö6 “Lisans eğitimimi ailemin yanında almıştım. Buraya geldiğimde ilk defa ailemden ayrıldım. İlk geldiğimde ailemi çok özliüyordum. Buna çok zor alıştım.” biçiminde görüş bildirerek kırsal alanda sınıf öğretmeni olmanın kendilerine farklı yaşantılar sunduklarını ifade etmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö11 “Farklı yaşayıştaki insanları gördüm. Farklı yaşamlarının olduğunu gördüm.” ve Ö8 “Şehirden de farklı yerlerde köylerde de insanların yaşadığını görmek ilk başta bana ilginç gelmişti. Ama olabileceğini anladım.” biçiminde görüş bildirerek kırsal alanda sınıf öğretmeni olmanın kendilerine farkındalık sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerden Ö4 “Bazen keşke öğretmen olmasaydım diyordum ama buraya alıştım bir şekilde. Öğretmenlik zaten zor burada daha zor oluyor ama güzel, velilerin sana saygısını görüyorsun.” biçiminde görüş bildirerek kırsal alanda sınıf öğretmeni olmanın zor ama güzel olduğunu vurgulamıştır.

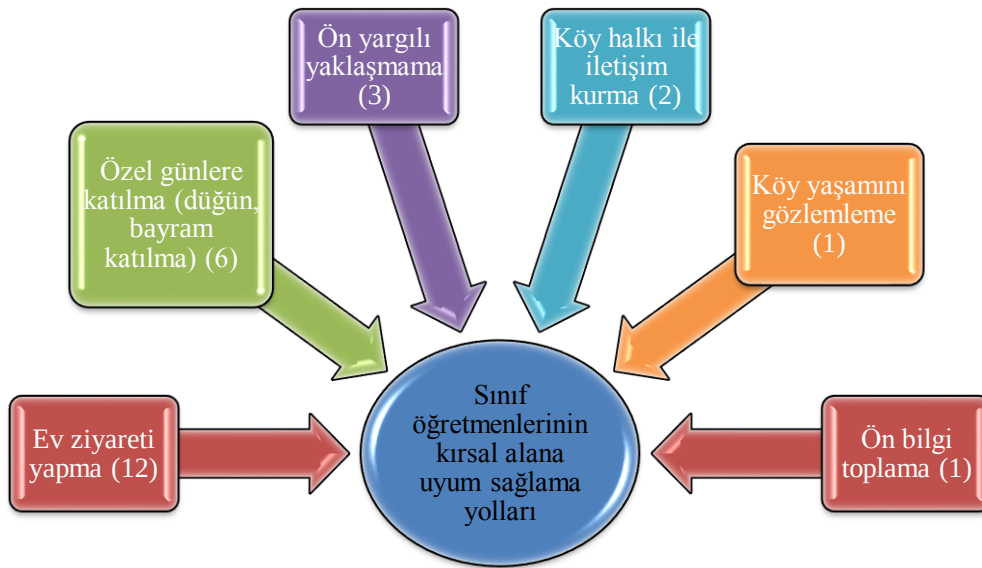
Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin alıntılarında da anlaşılacağı üzere öğretmenlerin kırsal alanda ilk defa görev yaptıkları ve sınıf öğretmenlerinin daha önceki yaşamlarında kırsal alanla ilgili yaşantılarının olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla atama yoluyla

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

kırsal alana gelerek burada sınıf öğretmeni olarak görev yapmak; şehirde büyümüş, daha önce kırsal alan deneyimi olmayan sınıf öğretmenlerine farklı bir deneyim sunmuş olabilir. Ayrıca kırsal alanda sınıf öğretmeni olmak; daha önce kırsal alanda yaşamamış sınıf öğretmenlerine, kırsal alanda da sosyo-kültürel bakımdan farklı yaşam biçimlerinin, farklı kültürel özelliklere sahip bireylerin, öğrencilerin yaşadığı ve bu öğrencilerin eğitime gereksinimleri olduğunun farkındalığını sağlamıştır. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenleri kırsal alanda öğretmen olarak görev yapmanın zor ama güzel olduğunu vurgulayarak kırsal alanın fiziksel, sosyal ve ekonomik özelliği ve daha önce kırsal alanda görev yapmamalarından dolayı sorunlarla karşılaştıkları ancak bu sorunları aşarak mesleklerini severek sürdürdükleri ve tatmin duygusu yaşadıkları söylenebilir.

Şekil 2. Sınıf öğretmenlerinin kırsal alana uyum sağlama yolları

Şekil 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 25 sınıf öğretmeninden görev yaptıkları kırsal alana uyum sağlamayla ilgili olarak 12’si ev ziyareti yaptıklarını, 6’sı özel günlere katıldıklarını (düğün, bayram katılma), 3’ü köyde yaşayan diğer insanlara karşı ön yargılı yaklaşmadıklarını ifade etmişlerdir. Yine öğretmenlerden 2’si köyde yaşayan diğer insanlarla iletişim kurduklarını, 1’i köy yaşamını gözlemlediğini, 1’i köye görev yapmaya gelmeden önce ön bilgi topladığını belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden Ö10 “Öğrencilerimin aileleri zaten beni akşam yemeklerine çağırıyorlar. Böylece ev ziyaretleri yapmış oluyorum.” ve Ö21 “Köy insanlarının evlerine gidiyorum. Beni misafir gibi gördükleri için evlerine davet ediyorlar.” biçiminde görüş bildirerek köye uyum sağlamak için ev ziyareti yaptıklarını ifade etmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö2 “Köyde düğün oluyor kına gecesi oluyor havaların ısınmasıyla o yerlere davet ediliyoruz oraya gidiyoruz.” ve Ö13 “Burada geldiğimden beri beni hep düğünlere ya da örneğin ramazan ayındaysak iftara çağırıyorlar. O şekilde köydeki insanları tanıyorum.” biçiminde görüş bildirerek köye uyum sağlamak için özel günlere katıldıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerden Ö6 “Ön yargılı yaklaşmıyorum. İnsanları kendi kültürleri ile kabullenip seviyorum.” biçiminde görüş bildirirken Ö15 “Bir öğretmen olarak köyde yaşayan insanlarla

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

konuşuyorum, okula çağırıyorum. Elimden geldiğince onlarla konuşmaya çalışıyorum.” biçiminde görüş bildirerek görev yaptıkları köye uyum sağlamak için köyde yaşayan insanlara karşı ön yargılı olmadıklarını ve köy halkı ile iletişim kurduklarını belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö24 “*Köy halkının yaşamı konusunda gözlemler yapıyorum. Neye dikkat ediyorlar, nasıl yaşıyorlar onları gözlemliyorum. Onlara uyum sağlamaya çalışıyorum.*” biçiminde görüş bildirirken, Ö4 “*Buraya gelmeden önce internetten araştırdım nasıl bir yer diye blogları okudum soruşturdum. Okul müdürünü aradım. Herkes gittiğin yer iyi orada rahat edersin dediler. Belki de bunun için daha kolay uyum sağladım.*” biçiminde görüş bildirerek köy yaşamını gözlemlediklerini ve köye gelmeden önce köy ile ilgili bilgi topladıklarını ifade etmişlerdir.

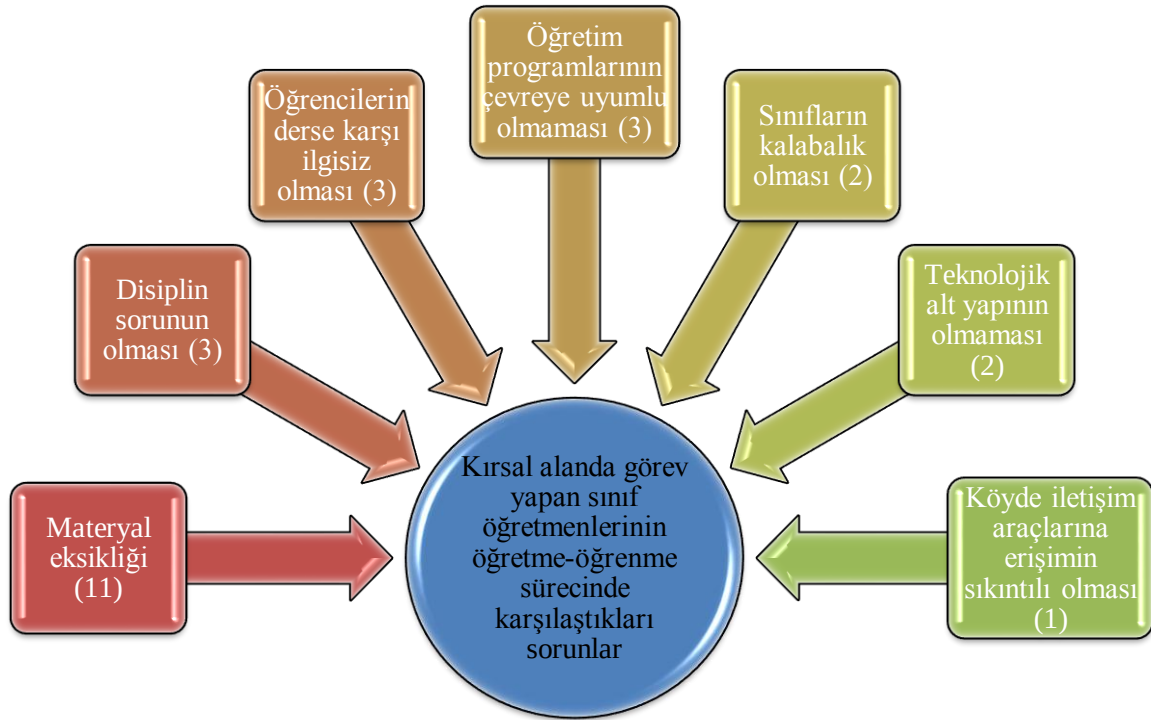
Alıntılardan anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin atandıkları ve görev yaptıkları kırsal alana uyum sağlamak ve köyün bir parçası olmak için çaba gösterdikleri söylenebilir. Öğretmenlerin ev ziyareti yapmaları, köyde düzenlenen etkinliklere katılmaları, köyde yaşayan insanlarla iletişim kurmaları, köy yaşamını gözlemlemeleri gösterdikleri çabanın kanıtı olabilir. Sınıf öğretmenleri görev yaptıkları kırsal alanda ev ziyaretleri yaparak kendilerini kırsal alanda yaşayan bireylere kabullendirmeye çalıştıkları söylenebilir. Çünkü kırsal alanın kültürel dokusu olan misafirperverlik ön plandadır. Kırsal alanda yaşayan bireyler, evlerine gelen misafiri öğretmen olsa bile kabul ederek öğretmeni misafir ederler. Sınıf öğretmenleri de kırsal alanın bu kültürel özelliğini kullanarak görev yaptıkları yere uyum sağlamaya çalıştıkları söylenebilir. Böylece öğretmenler kendilerini yabancı ya da dışlanmış hissetmemiş olurlar. Ayrıca sınıf öğretmenleri kırsal alanda düğün, bayram gibi özel günlere katılarak kırsal alanda yaşayan bireylere “Sizin geleneklerinize, göreneklerinize saygı duyuyorum ve katılıyorum.” mesajı vererek kırsal alanda yaşayan bireylerle sosyalleştiği görülebilir. Sınıf öğretmenleri kırsal alana uyum sağlamak için kırsal alanda yaşayan bireylere ön yargılı yaklaşmayarak; kırsal alanda yaşayan bireylerle iletişim kurmaya ve bu iletişimi kurarken, bireyleri okula çağırdıkları bu yolla okula çok sık gidip gelmeyen bireylerin okula yönelik olumsuz algısını değiştirmeye çalıştıkları söylenebilir.

Sınıf öğretmenleri tarafsız bir biçimde kırsal alanı ve bu alanda yaşayan bireyleri gözlemleyerek onların yaşamlarını, geleneklerini, kültürel özelliklerini tanımak için uğraştıkları düşünülebilir. Ayrıca sınıf öğretmenleri kırsal alana görev yapmak için gelmeden önce atandıkları yer ile ilgili internetten araştırma yaparak, okul müdürünü arayarak bilgi toplamaya çalıştıkları söylenebilir. Böylece sınıf öğretmenlerin bildikleri bir ortama uyum sağlamaları daha kolay olur.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Şekil 3. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğretme-öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlar

Şekil 3'te görüldüğü gibi, araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, öğretme-öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin olarak, 11'i materyal eksikliğini, 3'ü disiplin sorununu, 3'ü öğrencilerin derse karşı ilgisiz olmasını, 3'ü öğretim programlarının çevreye uyumlu olmamasını, 2'si sınıfların kalabalık olmasını, 2'si teknolojik alt yapının olmamasını ve 1'i köyde iletişim araçlarına erişimin sıkıntılı olmasını vurgulamışlardır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerden Ö8 "Merkezde her şey elimizin altına hazır geliyor. Materyaller hazır veliler hazır gönderiyor Ancak burada gerekli malzemelerin olmaması bazı konuların geç başlamasına ve aksamasına sebep olabiliyor." ve Ö11 "Materyaller olmayınca kendimiz yapmaya çalışıyoruz. Bilgimizi zorluyoruz öğrendiklerimizi daha fazla kullanıyoruz." biçiminde görüş bildirirken Ö24 "Öğrenciler derse karşı ilgisiz oldukları için dersi dinlemiyorlar sürekli uyarmak zorunda kalıyorum." biçiminde görüş bildirerek öğretme-öğrenme sürecinde materyal eksikliğinden ve disiplin sorununun olmasından dolayı sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerden Ö13 "Kırsal kesimdeki öğrenciler gerek ailelerinden destek görmediklerinden gerekse kendi yaşam şartlarının sınırlılıklarını kabul ettiklerinden öğrenmeye çok fazla hevesli değiller. Bu da öğrencilerin derse ilgisiz olmasına neden oluyor." ve Ö19 "Ders müfredatının şehirde yaşayan öğrencilerle köyde yaşayan öğrencilere aynı şekilde hazırlanması nedeniyle köydeki çocuğun yaşantılarına müfredat uymuyor." biçiminde görüş bildirerek öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilerin derse karşı ilgisiz olduklarından ve öğretim programlarının çevreye uyumlu olmamasından dolayı sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö5 "Farklı sınıf düzeyleri bir arada olduğu için sınıf mevcudu kalabalık oluyor. Disiplini sağlama konusunda zorluk yaşıyorum sınıfım kalabalık olduğu için", Ö14 "Sınıflarımızda projeksiyon aleti

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

ve bilgisayar olmadığından derslerde sunum gibi görseller kullanamıyoruz.” ve Ö1 “Öğrencilerin evinde internet bilgisayar olmadığı için olsa bile internete erişim sıkıntılı olduğu için öğrencilere araştırma ödevleri veremiyoruz.” biçiminde görüş bildirerek sınıfların kalabalık olmasından, sınıfların teknolojik donanımına sahip olmamasından ve köyde iletişim araçlarının erişiminde sıkıntılı olmasından dolayı öğretme-öğrenme sürecinde sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğretme-öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlardan birisi materyal eksikliğidir. İlkokul dönemindeki öğrenciler somut işlemler dönemindedir ve materyaller öğrencilerin öğrenmesi gereken bilgileri somutlaştırarak öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırır. Öğretme-öğrenme sürecini zenginleştiren ve öğrencilerde kalıcı öğrenmeye yardımcı olan materyallerin eksik olması öğretme-öğrenme sürecini aksatır. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenleri materyal eksikliğini karşılaştıkları bir sorun olarak ifade ederek aslında öğretme-öğrenme sürecinin aksadığını vurguladıkları söylenebilir. Kırsal alanda öğretmenlerin materyallere ulaşmaları; kentsel alanlarda görev yapan öğretmenlerin materyallere ulaşmalarından daha zordur. Öğretme-öğrenme sürecinin işlevsel bir biçimde yürütülebilmesi sınıfta disiplin sağlanması ile olanaklıdır. Kırsal alanda görev yapan öğretmenler, disiplin sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Bu disiplin sorunun kaynağı öğretmenin bu alanda yetkin olmadığından dolayı olabileceği gibi kırsal alanda yaşayan öğrencilerin derse yönelik ilgisizliğinden dolayı olabilir. Ayrıca sınıf öğretmenleri öğrencilerin derse karşı ilgisizliğini de öğretme-öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunlardan bir tanesi olarak göstermişlerdir. Öğrencilerin başarılarını etkileyen etmenlerden birisi de derse karşı ilgidir. Eğer öğrenciler derse karşı ilgililer ise derse katılırlar ve dersin sorumluluklarını yerine getirirler. Öğrencilerin derse karşı ilgisiz olmaları öğrencilerin bireysel özelliklerinden kaynaklandığı gibi öğrencilerin ailelerin okula yönelik olumsuz algılarından kaynaklanmış olabilir. Öğrenciler derse karşı ilgisiz olmaları disiplin sorununu da beraberinde getirmiş olur.

Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğretme-öğrenme sürecinde değindikleri sorunlardan birisi de öğretim programlarının çevreye uyumlu olmamasıdır. Türk eğitim sisteminde merkezîyetçi bir anlayış söz konusudur ve bu anlayışın gereği olarak Türkiye’de bulunan tüm ilkokullarda kent-kırsal alan ayrımı olmaksızın aynı öğretim programı uygulanmaktadır. Dolayısıyla kırsal alanda yaşayan öğrencilerle kentsel alanda yaşayan öğrencilerin yaşantıları farklı olduğu için ortak bir öğretim programı uygulamak kırsal alanda yaşayan öğrenciler için dezavantaj olabilir. Ancak ilkokullarda uygulanan ortak öğretim programı esnektir. Başka bir deyişle ilkokullarda uygulanan öğretim programı öğretmenlere görev yaptıkları yerlere göre esneklik sağlar. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğretim programının esneklik özelliğini kullanarak öğretme-öğrenme sürecini çevreye göre tasarlayabilirler.

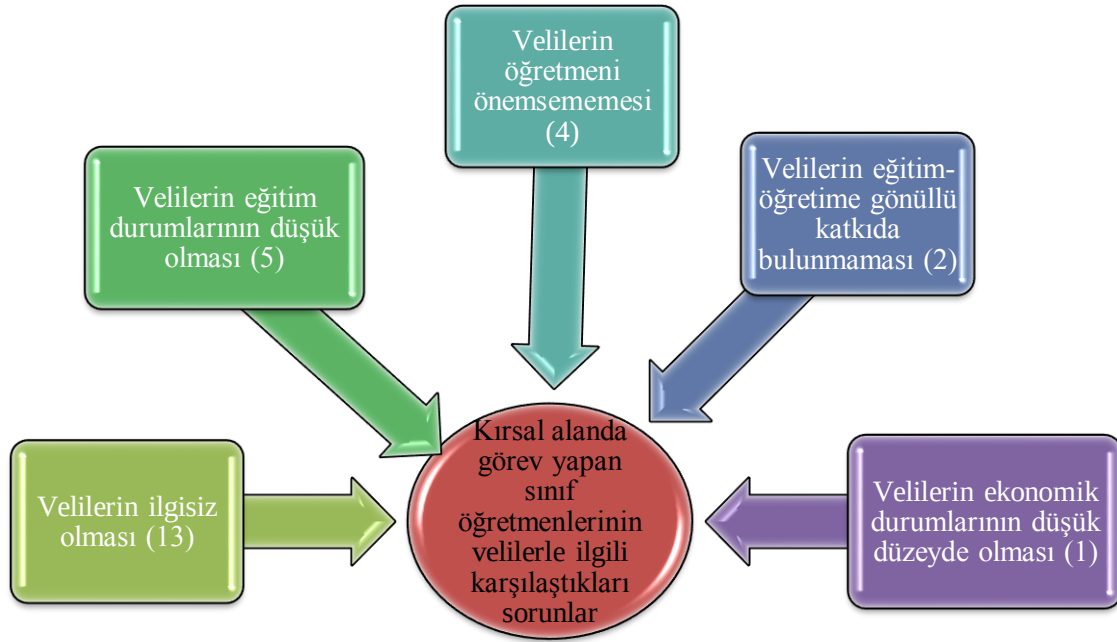
Kırsal alanlar, nüfus yoğunluğunun km² başına 150 kişinin altında olduğu yerler olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla bu yerlerde ilkokula giden öğrencilerin sayısı da az olması beklenir. Ancak kırsal alanlarda öğrenci sayısının az olması aynı sınıfta birden fazla 1-4 şubelerinin öğrenim görmesi sınıfları kalabalıklaştırdığı söylenebilir. Kırsal alanlarda sınıfların kalabalık olmasının diğer bir nedeni de farklı kırsal alanlardan gelen öğrencilerin tek bir ilkokulda öğrenimlerinin devam etmesi de olabilir. Sınıfların kalabalık olması disiplin sorununa da neden olabilir. Ayrıca kırsal alanlardaki ilkokullara ekonomik desteğinin az olması nedeniyle ilkokullarda teknoloji altı yapının olmaması da sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar arasındadır. Sınıflarda projeksiyon ve bilgisayar olmamasından dolayı öğrenciler, görsel-işitsel materyallerden yararlanamıyor olabilirler. Sınıf öğretmenlerinin vurguladığı kırsal alanda iletişim araçlarına sıkıntılı olmasının nedenleri arasında; kırsal alanlarının fiziksel özelliği, internet, cep telefonu gibi iletişim araçlarını kullananların sayısının kırsal alanlarda az olması ve Gsm şirketlerinin kırsal alanlara yatırım yapmadıklarından dolayı bu yerlerde internet, cep telefonu iletişim araçlarının çekim gücünün az olması gibi nedenler olabilir. Dolayısıyla iletişim araçlarına sıkıntılı olması, öğrencilerin bilgiye

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

ulaşmaları da zor olabilir. Kentsel ve kırsal alanlarda yaşayan çocukların arasındaki teknolojik olanaklara sahip olamama, eğitim-öğretimdeki fırsat eşitliğini de zedeleyebilir. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde karşılaştıkları sınıfların kalabalık olması, disiplin sorunun olması, öğrencilerin ilgisiz olması sorunlarına bakıldığında kentsel alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerin karşılaşılabileceği benzer sorunlar olduğu söylenebilir. Ancak öğretim programlarının çevreye uyumlu olmaması, sınıfların teknolojik donanıma sahip olmaması ve iletişim araçlarına erişimin sıkıntılı olması sorunları kırsal alanın kırsal alan olma özelliğinden kaynaklandığı söylenebilir.

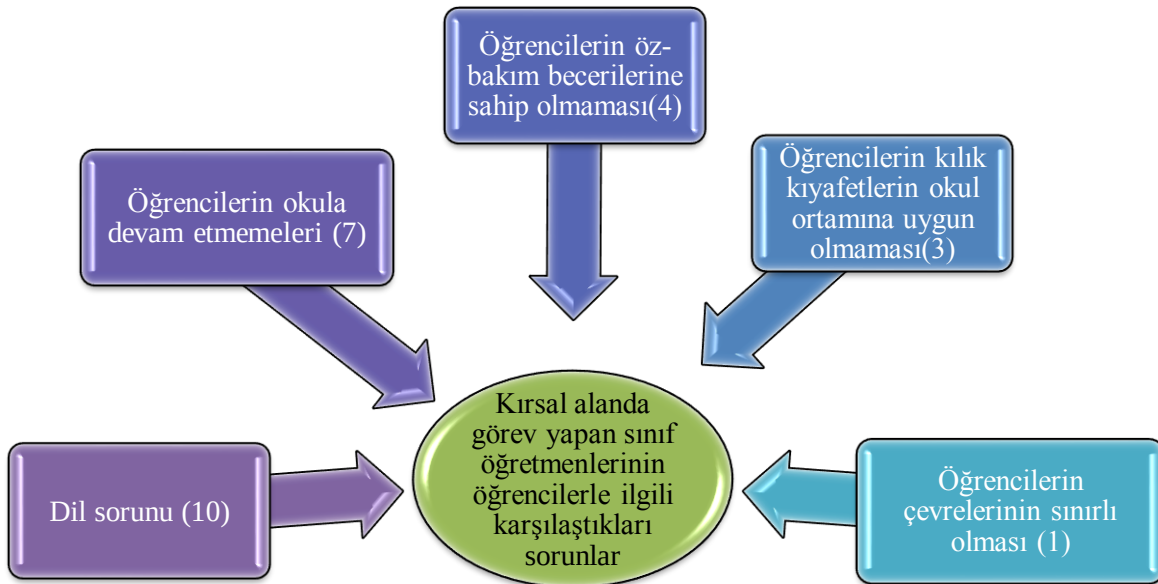
Şekil 4. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin velilerle ilgili karşılaştıkları sorunlar

Şekil 4’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, velilere ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin olarak 13’ü velilerin ilgisiz olmasını, 5’i velilerin eğitim durumlarının düşük olmasını, 4’ü velilerin öğretmeni önemsememesini, 2’si velilerin eğitim-öğretime katkıda bulunmamasını ve 1’i velilerin ekonomik durumlarının düşük düzeyde olmasını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerden Ö17 “*Veliler ilgiyi sadece öğrencileri okula getirip götürmek olarak görüyorlar.*” ve Ö1 “*Veliler öğrencilerin ödevlerine pek özen göstermiyor.*” biçiminde görüş bildirirken, Ö21 “*Velilerin de eğitim durumları düşük olduğu için öğrencilerle yeteri kadar ilgilenemiyorlar. Evde öğrencilere destek olamıyorlar. Bu da öğrencilerin başarıları üzerinde etkisi oluyor.*” biçiminde görüş bildirerek öğretmenler velilerin ilgisizliğini ve eğitim durumlarının düşük olduğunu belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö 25 “*Toplantı yapıyorum velileri çağırıp şöyle şöyle yapın diyorum çocuklarınızla ilgilenin diyorum ancak beni pek dikkate almıyorlar, dinlemiyorlar yine bildiklerini yapıyorlar.*”, Ö7 “*Veliler mecbur oldukları için bir şeyler yapıyorlar çocuğu okutmayı bir külfet olarak görüyorlar.*” ve Ö3 “*Velilerin ekonomik durumlarının yetersizliğinden dolayı yeri geliyor bir karton bile aldırıyoruz. Dönem başında tüm öğrencilere 1’er tane büyük boy defter, kalem, silgi aldım.*” velilerin öğretmeni önemsememesini, velilerin eğitim-

öğretime gönüllü katkıda bulunmamasını ve velilerin eğitim durumlarının düşük olmasını dile getirmişlerdir.

Kırsal alanlarda yaşayan velilerin öğrencilerine yönelik ilgisiz olmasının nedenleri arasında velilerin okula yönelik algısının olumsuz olması, çocuklarının eğitimini önemsemesi olabilir. Kırsal alanda yaşayan velilerin önceliği günlük yaşamın gerekliliklerini yerine getirmeleridir. Dolayısıyla günlük işleri yaparlarken çocuklarının eğitimiyle ilgilenmeyebilirler. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlardan birisi de velilerin eğitim durumlarının düşük olmasıdır. Velilerin eğitim durumlarının düşük olması hem çocuklarının okuldaki başarılarını etkileyebilir hem de çocukların eğitimlerine karşı ilgisiz olmasının nedeni olabilir. Sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı diğer sorunlardan birisi de velilerin kendilerini önemsememesi olduğunu belirtmişlerdir. Son yıllarda toplumdaki sınıf öğretmenliğine bakış açısının olumsuz anlamda değişmesi, kırsal alandaki yaşayan bireylerin bakış açısını da etkilemiş olabilir. Zaten önceliği eğitim olmayan kırsal alanda yaşayan velilerin, öğretmene yönelik bakış açısının olumsuz olması da velilerin öğretmeni önemsememesine neden olmuş olabilir. Ayrıca kırsal alanlarda yaşayan veliler çocuklarını ilkokullara, bir yasal zorunluluk olduğu için gönderiyor olabilir. Dolayısıyla veliler çocuklarını okullara yasal zorunluluktan dolayı gönderdiklerinden dolayı çocuklarının eğitim-öğretimine de gönüllü katkıda bulunmamış olabilir. Kırsal alanda yaşayan velilerin ekonomik durumlarının düşük düzeyde olması çocuklarına okul ile ilgili yapılması gerekenleri tam anlamıyla yerine getirememenin nedeni olduğu söylenebilir. Aslında sınıf öğretmenlerinin velilerle ilgili karşılaştıkları sorunlara bakıldığında birbiri ile ilişkili sorunlar olduğu görülebilir. Bu durum, öğrencilerin okuldaki başarısını ve kırsal alan okulunda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğretme-öğrenme sürecindeki başarısını da etkileyebilir.

Şekil 5. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle ilgili karşılaştıkları sorunlar

Şekil 5’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri, öğrencilerle ilgili olarak 10’unu dil sorunu yaşadıklarını, 7 ‘si öğrencilerin okula devam etmemelerini, 4’ü öğrencilerin öz-

bakım becerilerine sahip olmamalarını, 3'ü öğrencilerin kılık-kıyafetlerin okul ortamına uygun olmadığını ve 1'i öğrencilerin çevrelerinin sınırlı olduğunu ifade etmişlerdir.

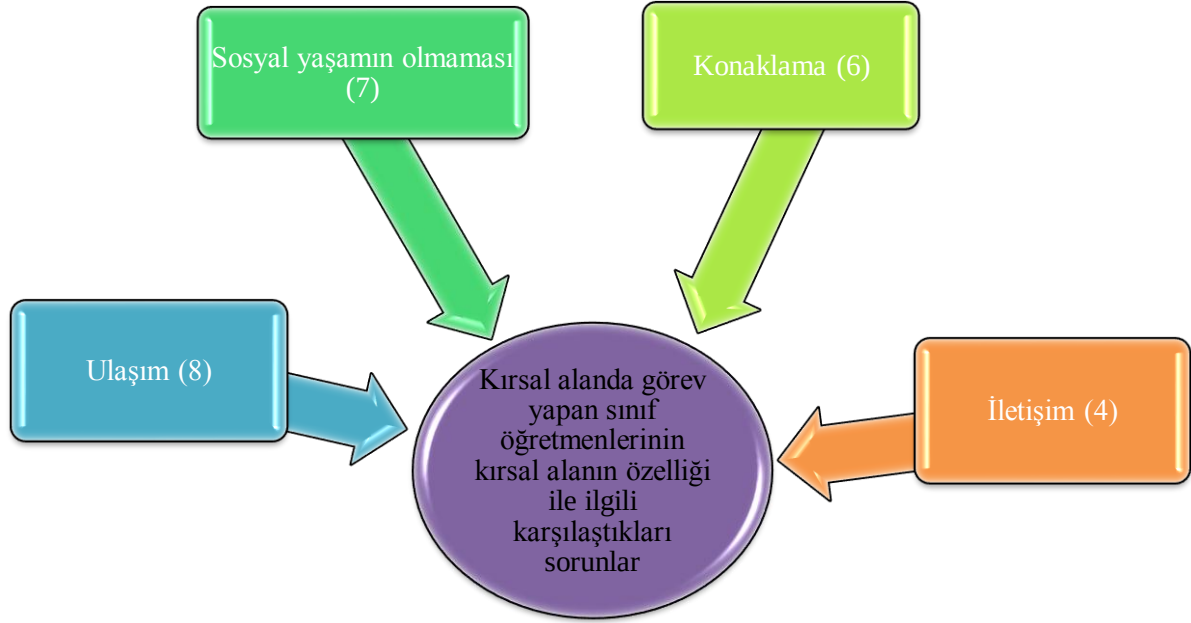
Öğretmenlerden Ö 9 “ Öğrenciler günlük konuşma şekillerini okulda da devam ettiriyorlar bu yüzden dil sorunu yaşıyorum.” biçiminde görüş bildirirken, Ö17 “Buraya göç edip yerleşmiş iki tane velim var. Güneydoğudan gelmişler, dil sorunu yaşıyoruz. Velilerle bir şekilde anlaşıyorum ancak öğrencilerle biraz zor oluyor.” biçiminde görüş bildirerek öğrencilerle dil sorunu yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö16 “Öğrencilerle ilgili yaşadığım en büyük sorunlardan birisi devam zorunu. Özellikle bahar aylarında öğrencilerin okula devam etmeleri sıkıntı yaşıyoruz. Okula gelmeme iznini sonuna kadar kullanıyor. Aslında köyde gelebilir ama işi çıkıyor kardeşine bakıyor annesine yardım ediyor.” biçiminde görüş bildirerek öğrencilerin çeşitli nedenlerle okula devam sorunun olduklarını; Ö13 “Sabunla elini yıkamayı bilmeyen öğrenciler var.” diyerek öğrencilerin öz bakım becerilerine sahip olmadıklarını ve Ö25 “Okula gelen öğrencilerin kıyafetleri hep düzensiz oluyor. Ekonomik nedenlerden dolayı zaten sıkıntı var ama okula gelirken de kılık kıyafetinde gerekli özeni göstermiyor temiz olmasına dikkat etmiyor mesela.” biçiminde görüş bildirerek öğrencilerin kıyafetlerinin okul ortamına uygun olmadığını belirtmiştir. Ayrıca Ö2 “Bir köyde bakkal olmaz mı, burada yok işte çocuklar parayı bile tanımıyorlar. Gördükleri şey çevreleriyle sınırlı olduğu için sadece köy ortamını biliyorlar.” biçiminde görüş bildirerek öğrencilerin çevrelerinin sınırlı olduğunu ifade etmiştir.

Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle ilgili karşılaştıkları sorunlardan birisi olan dil sorunu Türkiye’de yaşayan bireylerin farklı dini, etnik ve kültürel özelliklere sahip olmasından kaynaklı olabilir. Evde farklı bir dil ile büyümüş bir öğrencinin okulda farklı bir dil ile karşılaşması hem öğrenci hem de öğretmen için ikilem bir durum olduğu söylenebilir. Ayrıca öğrencilerin okula devam etmemeleri de sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlardan birisidir. Kırsal alanda yaşayan aile için çocuk aynı zamanda bir işgücüdür. Çünkü geçimini topraktan ya da hayvancılık ile sağlayan aileler çocuklarından yardım alırlar. Çocuk ailesi tarlada çalışırken kardeşine bakabilir, tarlada ailesine yardım edebilir ya da aile mevsimlik işçi olarak kırsal alandan başka bir yere gidebilir. Durum böyle olunca da çocuk okula devam edemez. Ayrıca ailelerin ilgisizliği ve bilgisizliğinden dolayı öğrenciler öz-bakım becerilerine sahip olmadan okula gelebilirler. Öz-bakım becerilerine sahip olmayan öğrencilerle sınıf öğretmenleri ilgilenmek zorunda kalabilir. Ailelerin hem ilgisizliği hem de ekonomik anlamda durumlarının iyi olmaması; çocukların okula gelirken okula uygun kılık kıyafetle gelememesinin nedenleri olabilir. Kırsal alanlar şehir merkezlerinden uzak, nüfus yoğunluğunun ve ekonomik anlamda üretimin az olduğu yerlerdir. Kırsal alanlar, hem kırsal alanın fiziksel özelliğinden dolayı hem de şehre uzak olmasından dolayı kırsal alan, şehrin özelliklerini göstermez. Örneğin alış-veriş merkezi kırsal alanda bulunmayabilir ya da kırsal alanda sinema, tiyatro etkinlikleri olmayabilir. Kırsal alanda yaşamın ve yaşantının geçirileceği yerlerin az olması öğrencilerin çevrelerinin sınırlı kalmasına neden olabilir. Görüldüğü gibi, kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin öğrencilerle ilgili karşılaştıkları sorunların öğrencilerin sosyo- ekonomik, çevresel ve kültürel özelliklerinden kaynaklıdır.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Şekil 6. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kırsal alanın özelliği ile ilgili karşılaştıkları sorunlar

Şekil 6’da görüldüğü gibi, kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin kırsal alanın özelliği ile ilgili karşılaştıkları sorunları, 8’i ulaşım, 7’si sosyal yaşamının olmaması, 6’sı konaklama ve 4’ü iletişim olarak sıralamıştır.

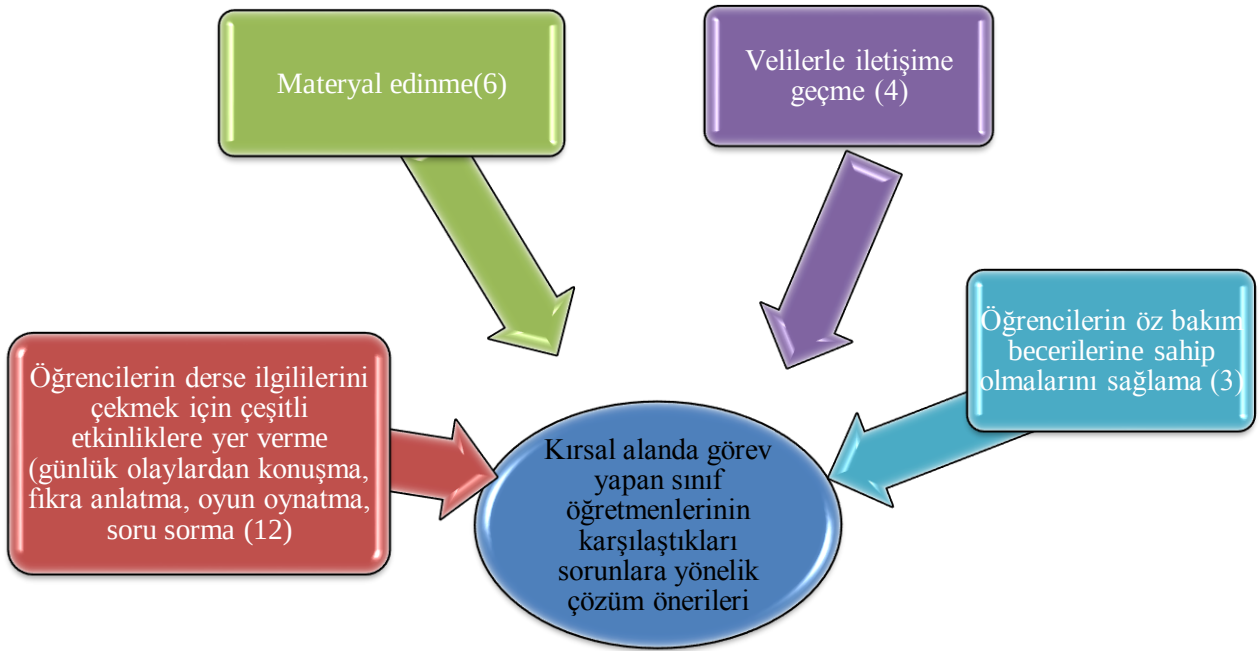
Öğretmenlerden Ö18 “Ulaşım nedeniyle verilen seminerlere katılamıyorum.” Ö20 “Ulaşım o kadar zor oluyor ki buradan şehir merkezine inme üç buçuk saatimi alıyor. Sadece bir araç kalkıyor ve o saatli eğer o araca yetişemezsem o gün şehre inemiyorum.” biçiminde görüş bildirerek ulaşım sorununa vurgu yapmışlardır. Yine öğretmenlerden Ö 5 “ Köy olduğu için sosyal etkinlikler düğünleri saymazsak sosyal etkinlik olmuyor.” biçiminde görüş bildirirken, Ö10 “Lojman olarak kaldığım evde bir sürü sıkıntı var. Eski bir ev ve yeniden elden geçirilmesi gerekiyor.” biçiminde görüş bildirerek konaklama sorununu ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerden Ö 17 “Cep telefonu her alanda çekmiyor, internete erişim kesik kesik oluyor. Ailemle konuşmak bile istediğim zaman konuşamıyorum.” biçiminde görüş bildirerek iletişim sorununu belirtmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin alıntılarında anlaşılacağı üzere kırsal alanın coğrafik özelliklerinden dolayı sorunlarla karşılaştığı söylenebilir. Kırsal alanlar şehir merkezine uzakta olduğu için şehir özelliklerini göstermeyebilir. Şehirde büyümüş ve daha önce kırsal alan deneyimi olmayan bireylerin sınıf öğretmeni olarak ilk görev yerlerinin kırsal alan olması, bireyler için zor bir durum olabilir. Kırsal alanda göreve başlayan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları ulaşım, sosyal yaşamın olmaması, konaklama, iletişim sorunları kırsal alanın kırsal alan olma özelliğinden kaynaklıdır. Kırsal alanda nüfus yoğunluğunun az olması ve ekonominin de güçlü olmamasından dolayı ulaşım ile ilgili sorunlar olabilir. Kırsal alanda yaşayanlar şehre az indiklerinden dolayı kırsal alanda her saat başı toplu taşıt aracı olmayabilir. Eğer özel bir arabası yok ise sınıf öğretmenin

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

ulaşımda sıkıntı çekebilir. Araba olsa bile iklim özelliklerinden dolayı, kışın yollarının kapalı olması, ulaşımda sorunlar olabilir. Kırsal alanda çevrenin sınırlı olmasından dolayı, gidilebilecek, sosyalleşecek sinema, tiyatro gibi etkinliklerinin olmaması görev yapan sınıf öğretmeni için sorun olabilir. Ancak sınıf öğretmeni olduğu kadar kırsal alanda yaşayan diğer bireyler için de sosyal yaşam bir gereksinimdir. Dolayısıyla kırsal alanın kültürel özelliklerine göre şehirden farklı olsa da sosyal yaşamı barındıran etkinlikler olabilir. Sınıf öğretmenleri sosyal yaşam için, bu etkinliklere katılabilir. Kırsal alanda sınıf öğretmenin algıladığı özelliklere sahip konaklama için yerler bulunmayabilir. Öğretmenlerin kaldıkları lojmanlarda kırsal alanın özelliğinden kaynaklı ya da gerekli onarım bakım yapılmadığından dolayı sorunlar olabilir. Teknolojik anlamda donanımlı olarak yetiştirilen sınıf öğretmenlerinin kırsal alanda teknolojik anlamda yeterliliklerini kişisel yaşamında hem de mesleki yaşamında kullanamaması, örneğin internette erişim az olması ya da cep telefonunun her yerde çekmemesi, bir sorundur. Bu sorunun temelinde kırsal alanın coğrafik özelliği ve Gsm şirketlerinin kırsal alanlara yatırım yapmamasından kaynaklı olabilir. Sınıf öğretmenlerinin görevlerini başarılı bir biçimde sürdürebilmeleri için öncelikle sınıf öğretmenlerinin temel gereksinimleri karşılanmalıdır.

Şekil 7. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerileri

Şekil 7’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri karşılaştıkları sorunlara yönelik olarak 12 ‘si öğrencilerin derse ilgilerini çekmek için çeşitli etkinliklere yer verdiklerini, 6’sı materyal edindiğini, 4’ü velilerle iletişime geçtiğini, 3’ü öğrencilerin öz bakım becerilerine sahip olmalarını sağladığını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerden Ö 24 “Öğrencilerin derse ilgilerini çekmek için onlarla günlük olaylardan konuşuyorum. Güncel bir olay anlatıyorum.” biçiminde görüş bildirirken, Ö 11 “Öğrencilerin motivasyonlarını sağlamak için fıkra anlatıyorum, oyun oynatıyorum.” biçiminde görüş bildirerek öğrencilerin derse katılımlarını sağlamak için derste çeşitli etkinliklere yer verdiklerini ifade etmişlerdir. Yine öğretmenlerden Ö 1 “Eksik materyalleri ben kendim bir şekilde ediniyorum. Öğrencilerin seviyesine uygun olarak şehirdeki öğretmen arkadaşlarımdan istiyorum.”, Ö 16 “Velilerle iletişime geçiyorum. Telefonla arayarak okula çağırıyorum. Ben kendim evlerine gidiyorum. Onlarla konuşup bilgilendirmeye çalışıyorum.” ve Ö 17 “Yeri geldikçe öğrencilere öz bakım becerilerini öğretmeye çalışıyorum okulda uygulamalarını sağlıyorum.” biçiminde görüş bildirerek materyal edindiklerini, velilerle iletişime geçtiklerini ve öğrencilere öz bakım becerilerini edinmelerini sağladıklarını belirtmişlerdir.

Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları sorunları çözmeye çalıştıkları anlaşılmaktadır. Öncelikle sınıf öğretmenleri öğrencilerin derse yönelik ilgilerini çekmek ve öğretme-öğrenme sürecinde etkin katılım sağlamak için derste çeşitli etkinliklere yer verdikleri görülmektedir. Böylece derse yönelik ilgisi artan öğrenci öğrenmeye istekli olacaktır. Sınıf öğretmenleri materyaller edinerek öğrenme ortamını zenginleştirmeye çalıştıkları, öğrencilerin öğrenmelerini kalıcı hale getirmeye çalıştıkları söylenebilir. Ayrıca sınıf öğretmenlerinin velilerle iletişime geçmeleri okul-aile işbirliğini arttırmaya yönelik olduğu söylenebilir. Öğrencilerin bazı becerileri kazandırarak öğrencilerin temiz ve sağlıklı olmalarını sağladıkları görülmektedir.

Sınıf öğretmenliği mesleği, diğer branş öğretmenliği mesleklerinden farklıdır. Sınıf öğretmenlerinin hizmet ettiği kitle 5,5-6 yaş aralığındaki çocuklardır. Sınıf öğretmenlerinin yürüttüğü dersler çok boyutludur. Bir sınıf öğretmeni ilkokuma-yazma öğretirken diğer yandan matematik dersinde matematikte öğretebilmektedir. Öğrenci velileri ile daha çok iletişime geçmektedir. Çocukların bulunduğu, devletin atadığı her yerde görev yapmak ile zorunludur. Bir sınıf öğretmeni olarak, kırsal alan gibi kentsel alanlardan farklı yerlerde görev yapmak hem mesleki anlamda hem de kişisel anlamda zor ve zahmetli bir iştir. Dolayısıyla sınıf öğretmenlerinin kırsal alana uyum sağlamaya çalışmaları, öğrenci, veli ve öğretme-öğrenme süreci ve kırsal alanın coğrafik ve kültürel özellikleri ile ilgili sorunlarla karşılaşması doğaldır. Sınıf öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları çözebilmeleri mesleki anlamda donanımlarına, yeterliliklerine bağlıdır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin yaşadıklarının, yaşam deneyimlerinin ve karşılaştıkları sorunlarının belirlenmesini amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri kırsal alanda öğretmen olmanın kendilerine farkındalık sağladığını, farklı bir deneyim olduğunu, zor ama güzel olduğunu ifade etmişlerdir.
- Kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerin kırsal alana uyum sağlamak için yaşadıkları yerlerde ev ziyaretleri yaptıkları, özel günlere (düğün, nişan, vb.) katıldıkları, köy halkı ile iletişim kurdukları, onlara ön yargılı yaklaşmadıkları, köy yaşamını gözlemledikleri ve yer ile ilgili ön bilgi topladıkları görülmektedir.
- Sınıf öğretmenleri, öğretme-öğrenme sürecinde sınıfların kalabalık olması, materyal ve teknoloji yoksunluğu, öğrencilerin derslere karşı ilgisizliği, öğretim programlarının kırsal alanın özelliklerini dikkate almaması, materyal eksikliği ve köyde iletişim araçlarına erişimin sıkıntılı olması gibi sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

- Sınıf öğretmenlerin velilerden kaynaklı olarak velilerin eğitim ve ekonomik durumlarının düşük olması, velilerin ilgisiz olması, velilerin öğretmeni önemsememesi, velilerin eğitim-öğretime katkıda bulunmaması gibi sorunlarla karşılaştıkları anlaşılmaktadır.

- Sınıf öğretmenleri öğrencilerle ilgili olarak öğrencilerin okula devam etmemeleri, öğrencilerin öz-bakım becerilerine sahip olmadıkları, öğrencilerin kıllık-kıyafetin okul ortamına uygun olmadığı, öğrencilerin çevrelerinin sınır olması ve dil sorunu gibi sorunlarla karşılaştıklarını vurgulamışlardır.

- Sınıf öğretmenlerinin kırsal alan özelliği ile ilgili olarak ulaşım, iletişim konaklama ve sosyal yaşamın olmaması ile ilgili sorunlarla yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

- Sınıf öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara materyal edinerek, öğrencilerin derse ilgilerine çekmek için derste çeşitli etkinliklere yer vererek, velilerle iletişime geçerek ve öğrencilerin öz-bakım becerilerine sahip olmalarını sağlayarak çözümler buldukları görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenler kırsal alanda görev yapmanın çeşitli zorluklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin kırsal alana uyum sağlamak için bireysel çaba harcadıkları ve bu çabaları ile uyum sağladıkları görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin niteliklerinden görüldüğü üzere öğretmenler en çok iki ve üç yıllık bir tecrübeye sahip iken bir öğretmen sekiz yıllık tecrübeye sahiptir. Bu durum öğretmenlerin kırsal alanda zorunlu olarak durduklarını gösterebilir. Benzer durum kırsal alanda yapılmış diğer çalışmalarda da görülmektedir. Kırsal kesimdeki mevcut öğretmenler kentteki öğretmenlere oranla daha az deneyimli ve daha gençtir (Kannapel ve DeYoung, 1999, s.70; Gibbs, 2000, s.82). Ayrıca Babacan (2006, s.102) yaptığı çalışmada, öğretmenlerin şehre uzak, sosyal olanaklarının kısıtlı köylerde görev yapmak istememelerinden dolayı çeşitli nedenlerden dolayı il merkezlerine ya da il merkezlerine yakın yerleşim birimlerine gitmek için tayin çıkartmaya çalıştıklarını ifade etmiştir. Kırsal kesimlerdeki öğretmenler en fazla kırsal iki-üç yıl çalıştıktan sonra kentsel alanlara tayin istemektedir (Sinagatullin, 2001, s.40). Bunun sonucu olarak da Kırsal alanlardaki okullarda öğretmen eksikliği vardır (Beeson & Strange, 2000, s.64).

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri kırsal alanda; teknolojik olanaklarının olmaması, öğrencilerin derse ilgisiz olmaları, öğrencilerin devamsızlık yapmaları, velilerin eğitim seviyelerinin düşük olması nedenlerden dolayı sorunlarla karşılaşmaktadır. Kırsal alanlardaki okullarda finansman eksikliği yaşandığı için bu okullarda teknolojik donanım ve materyal eksikliği yaşanmaktadır. Ayrıca kırsal alandaki öğrenciler evdeki işlerle daha fazla uğraşmaktadır. Kırsal alanda tarım ve hayvancılıkla uğraşan ailelerin çocukları evdeki işlerle daha fazla uğraşmaktadır. Dolayısıyla çocuklar evde çalışacak zaman bulamamaktadırlar (Sinagatullin, 2001, s.40). Bu durum öğrencilerin derslere yönelik ilgisiz olmasının ve devam sorunun nedeni olabilir. Yine, Kampits (1996, s.173), kırsal alanlardaki öğrencilerin öğrenme isteğinin, motivasyonunun düşük olduğu ve gelecekle ilgili beklentilerinin az olduğunu vurgulamıştır.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri öğretim programının çevrenin özelliklerini yansıtmadığını belirtmişlerdir. Kazu ve Aslan (2012) yaptıkları çalışmada, programda kazanımların çevre koşullarına uymaması ve soyut kalması nedeniyle öğretmenlerin, sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. Öğretim programlarının kırsal alan özelliklerini yansıtmadığından dolayı öğrenciler, derslere yönelik ilgisiz olabilir. Öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumda etkin olabilmeleri için ilkökul programlarının içeriği; gerçek yaşam konuları ve öğrencinin yaşadığı toplumla ilgili, öğrencilerin ilgisini çekebilecek, yaşadıkları toplumda işlevsel olacak ve yaşadıkları toplumun gerçeklerini kapsayacak bir biçimde olmalıdır (Theobald, Nachtigal, 1995, s. 140; Dongchang, 1996, s.16).

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

Turan ve Garan (2008) yaptıkları çalışmada, kırsal alanlardaki eğitimde yaşanan sorunların nedenini, kırsal gerçeğinin göz ardı edilmesi ve kırsal alandaki eğitime yönelik farklı bir eğitim, program, anlayış ve politikanın olmadığı biçiminde ifade etmişlerdir. Dolayısıyla kırsal alandaki eğitimin başarısını yükseltmek için kırsal alanın coğrafik, sosyolojik ve ekonomik özellikleri ilkökul programlarına yansıtılabilir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenleri kırsal alanda aile eğitimsizliğinden, araç-gereç eksikliğinden dolayı sorunlarla karşılaştığını belirtmişlerdir. Benzer biçimde, Tezcan (1996) ve Başaran (1996), Çiftçi (2010), yaptığı araştırmasında, kırsal alanlarda görev yapan öğretmenlerinin aile eğitimsizliği, öğretmen eksikliği, yerel çevreden gelen eğitim desteğinin azlığı, çocukların işgücü olarak kullanılması, teknolojik ve ekonomik yetersizliklerden dolayı eğitim sürecinde sorunlar yaşadığını belirtmişlerdir. Kırsal alanda görev yapan sınıf öğretmenlerinin ya da branş öğretmenlerinin benzer sorunlarla karşılaştıkları söylenebilir.

Kırsal alanda görev yapan öğretmenlerinin gerek ekonomik yetersizliklerden dolayı gerekse çevresel faktörlerden dolayı hem eğitim sürecinde hem kendi sosyal yaşamlarında sorunlarla karşılaştıkları söylenebilir. Bu durum kırsal alandaki eğitim ile kentsel alanlardaki eğitim eşitsizliğine neden olmaktadır. Dolayısıyla eğitim eşitsizliğinin giderilebilmesi ve kırsal alanlardaki eğitimin iyileştirilmesi için kırsal alanlardaki sorunlara bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşılmalıdır. Bu bağlamda araştırma kapsamında aşağıdaki öneriler verilebilir:

- Kırsal alanda çalışan öğretmenlerin sorunları ilgili paydaşlarla paylaşılabilir.
- Kırsal alanda öğretmen olma ile ilgili daha derinlemesine etnografik gibi çalışmalar yapılabilir.
- Öğretmenlere hizmet öncesi eğitimlerinde kırsal alanla ilgili olarak uygulamalı eğitim verilebilir.
- Öğretim programları bölge gereksinimlerini dikkate alarak esnek bir şekilde hazırlanabilir.
- Öğretmenlere verilen hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler ile farklı bölge gereksinimleri gözetebilmeleri sağlanmalıdır.
- Kırsal bölgelerde eğitim koşullarının iyileştirilmesi için kırsal alanlardaki okullara fiziksel ve teknolojik olanaklar sağlanmalıdır.
- Kırsal bölgenin zorlu yaşam şartları iyileştirilerek öğretmenlerin aynı okulda uzun süreli hizmet vermesi sağlanmalıdır.
- Öğretmenlerin karşılaştığı sorunlardan biri olan dil sorunu için öğretmene destek sağlanmalıdır.
- Öğretmenlik mesleğine yeterli önem hem öğretmenler hem de veliler tarafından verilmeli böylece eğitimin de kalitesinin artacağı göz önünde bulundurulmalıdır.

KAYNAKÇA

- ANAGÜN, Ş. S. ve ERSOY, A. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri*. S. Baştürk. (Ed.), Bilimsel araştırma yöntemleri (375-415). Ankara: Vize Yayıncılık.
- ASLAN, S. (2013). Birleştirilmiş sınıflarda görev yapan öğretmenlerin “öğretmen” kavramı ile ilgili algılarının metaforik incelenmesi. *Turkish Studies*, 8 (6), 43-59.

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 10/11 Summer 2015

- BABACAN, R. (2006). *Mesudiye ve Ayrancı köylerinde eğitim ve çevre ilişkileri*. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
- BAŞARAN, İ. E. (1996). *Eğitime giriş*. Ankara: Yargı Matbaası.
- BEESON, E. & STRANGE, M. (2000). Why rural matters: The need for every state to take action on rural education. *Journal of Research in Rural Education*, 16 (2), 63-140.
- BOGDAN, R. C. & BIKLEN, S. K. (2006). *Qualitative resarch for education an introduction to theory and methods*. USA: Pearson International Edition.
- CRESWELL, W. J. (2009). *Research design qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. USA: Sage Publication.
- ÇİFTÇİ, K. (2010). *Kırsal bölgelerdeki matematik eğitimi sorunları: öğretmen ve öğrenciler açısından bir değerlendirme çalışması*. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış yüksek lisans tezi
- DEVLET PLANLAMA TEŞKİLATI [DPT] (2000). Sekizinci beş yıllık kalkınma planı. <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/2/plan8.pdf> adresinden 5 Mart 2014 tarihinde elde edilmiştir.
- DONGCHANG, H. (1996). Rural education should primarily serve local construction. *Chinese Education & Society*, 29, 1(11), 11-23.
- GİBBS, R. (2000). The challenge ahead for rural schools. *Forum for Applaid Research & Public Policy*, 15(1), 82-86.
- HORN, J. G. (1995). What is rural education? In P. B. Otto (Ed.), *Science Education in the Rural United States: Implication for the twenty-first century*. (pp.1-25). Colombus, OH: ERIC Clearing House for Science, Mathematics, and Environmental Education. (ERIC Document Reproduction Service No: ED390649) <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED390649.pdf> adresinden 12 Mart 2014 tarihinde ulaşılmıştır.
- KAMPİTS, I. E. (1996). Rural Partnership in New England: Leaning from kids. *Journal of Research in Rural Education*, 12(3), 171-177.
- KANNAPEL, J. P. & DEYOUNG, J. A. (1999). The rural school problem in 1999: A review and critique of the literature. *Journal of Research in Rural Education*, 15(2), 67-79.
- KAZU, H. ve ASLAN S. (2012). Birleştirilmiş sınıf öğretmenlerinin hayat bilgisi dersi öğretim programına yönelik görüşlerinin incelenmesi (Nitel bir araştırma). *Turkish Studies*, 7(2), 693-706.
- MCMİLLAN, J. H. (2004). *Educational research: Fundematals for the consumer*. (Fourth Edition). USA: Pearson Education, Inc.
- MİLES, M. B., & HUBERMAN, A. M. (1994). *An expanded sourcebook qualitative data analysis*. California: Sage Publications, Inc.
- MONK, H. D. (2007). Recruiting and retaining high-quality teachers in rural areas. *The Future Children*, 17 (1), 155-174.
- OZAN, Ö. (2008). *Kırsal eğitim ortamlarının bilgi ve iletişim teknolojileri yoluyla iyileştirilmesi: Eskişehir taşımali ilköğretim uygulaması örneği*. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi

- PARSONS, E. (1996). Expanding the universe of education. *Education in Rural Australia*, 6(1), 1-3.
- PATTON, M. Q. (2002). *Qualitative evaluation and research methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications, Inc.
- SEKİZİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI (2001-2005) Özel İhtisas Komisyonu Raporları Kırsal Kalkınma.
<http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/zel%20htisas%20Komisyonu%20Raporlar/Attachments/109/oik538.pdf> adresinden 5 Mart 2014 tarihinde elde edilmiştir.
- SİNAGATULLİN, M. I. (2001). Expectant times: rural education in Russia. *Educational Review*, 53(1), 37-45.
- TEZCAN, M. (1996). *Eğitim sosyolojisi*. Ankara: Feryal Matbaacılık.
- THEOBALD, P. & NACHTİGAL, P. (1995). Culture, community, and the promise of rural education. *Phi Delta Kappan*, 77 (2), 132-147.
- TURAN, S. VE GARAN, Ö. (2008). Kırsal kesimde görev yapan sınıf öğretmenlerinin matematik öğretiminde karşılaştıkları güçlükler. *Milli Eğitim Dergisi*, 177, 116- 128.
- TÜRNÜKLÜ, A. (2000). Eğitim bilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilecek nitel bir araştırma tekniği görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24, 543-559.
- WEBSTER, J. B. & FİŞHER, D. (2000). Accounting for variation in Science and mathematics achievement: A multilevel analysis of Australian data third international mathematics and Science study (TIMSS). *School Effectiveness and School Improvement*, 11 (3), 339-360.
- YILDIRIM, A. VE ŞİMŞEK, H. (2011). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

- ANILAN, H., KILIÇ, Z., DEMİR, Z.M., (2015). “Kırsal Alanda Öğretmen Olmak: Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısı / Become Teachers In Rural Areas: Perspective Of Classroom Teachers”, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/11 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8450>, p. 149-172.